

ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
Իրավունքի և քաղաքականության ինստիտուտ

Իրավունքի տեսություն և սահմանադրական իրավունք ամբիոն
Ուղղություն «Իրավագիտություն»
Մագիստրոսական կրթական ծրագիր «Սահմանադրական իրավունք, պետություն և
իրավունքի տեսություն»
Մագիստրատուրայի ընդունելության քննության հարցաշար
2024-2025 ուսումնական տարի

Պետության և իրավունքի տեսություն

1. Իրավաբանական հասկացությունը և դրա մեթոդաբանական նշանակությունը
2. Լեգիստական (պոզիտիվիստական) իրավաբանականությունը
3. Իրավաբանական իրավաբանականությունը
4. Սոցիոլոգիական իրավաբանականությունը
5. Իրավունքի հասկացությունը և հատկանիշները: Ինտեգրատիվ իրավաբանականություն
6. Իրավունքի սկզբունքները, հասկացությունը, նշանակությունը և տեսակները
7. Իրավունքի աղբյուրի հասկացությունը և տեսակները
8. Նորմատիվ իրավական ակտ
9. Նորմատիվ պայմանագիր
10. Դատական նախադեպ
11. Իրավունքի և բարոյականության հարաբերակցությունը
12. Իրավական նորմի հասկացությունը և հատկանիշները
13. Իրավական նորմի կառուցվածքը
14. Իրավական նորմի տեսակները
15. Իրավունքի համակարգի հասկացությունը և տարրերը
16. Հանրային և մասնավոր իրավունք
17. Իրավահարաբերության հասկացությունը և հատկանիշները
18. Իրավահարաբերության տեսակները
19. Իրավահարաբերության սուբյեկտ: Իրավասուբյեկտություն
20. Իրավահարաբերության օբյեկտ
21. Իրավահարաբերության բովանդակությունը
22. Իրավաբանական փաստի հասկացությունը և տեսակները
23. Իրավական կարգավորման հասկացությունը, տեսակները և փուլերը
24. Իրավական կարգավորումը որպես իրավական ներգործության հիմնական ձև
25. Իրավական կարգավորման առարկայի հասկացությունը և կառուցվածքը
26. Իրավական կարգավորման մեթոդները և եղանակները
27. Իրավական կարգավորման տիպերը
28. Իրավաստեղծ գործունեության հասկացությունը և սկզբունքները

29. Իրավաստեղծ գործունեության տեսակները
30. Իրավունքի իրացման հասկացությունը և ձևերը
31. Իրավակիրառման հասկացությունը, հատկանիշները
32. Իրավակիրառման տեսակները
33. Իրավակիրառման փուլերը և իրավակիրառ ակտերը
34. Իրավակիրառ հայեցողության հասկացությունը , նշանակությունը և տեսակները
35. Իրավական (օրենսդրական) բացերը: Իրավական նորմերի կիրառումն անալոգիայով
36. Իրավունքի մեկնաբանման հասկացությունը, նպատակները և գործառույթները
37. Իրավունքի մեկնաբանման տեսակները
38. Իրավունքի մեկնաբանման միջոցները (եղանակները)
39. Իրավական կոլիզիայի հասկացությունը, պատճառները և լուծման կառուցակարգերը
40. Իրավական վարքագծի հասկացությունը եւ տեսակները
41. Իրավաչափ վարքագծի հասկացությունը եւ տեսակները
42. Իրավախախտման հասկացությունը, կազմը եւ տեսակները
43. Իրավունքի չարաշահում
44. Օբյեկտիվորեն հակաիրավական վարքագիծ
45. Իրավաբանական պատասխանատվության հասկացությունը, հատկանիշները եւ նպատակները
46. Իրավաբանական պատասխանատվության սկզբունքները
47. Իրավաբանական պատասխանատվության տեսակները
48. Իրավական համակարգերի դասակարգումը
49. Ռոմանո-գերմանական իրավական ընտանիքը
50. Անգլո-սաքսոնական իրավական ընտանիքը
51. Կրոնական ավանդական իրավական ընտանիք
52. Իրավաբանական տեխնիկայի հիմնական կանոնները «Նորմատիվ Իրավական ակտերի մասին» օրենքի համաձայն

Սահմանադրական իրավունք

53. Սահմանադրական իրավունքի առարկան և մեթոդը
54. Սահմանադրաիրավական նորմերը և ինստիտուտները
55. Սահմանադրաիրավական հարաբերությունները և դրանց սուբյեկտները
56. Սահմանադրական իրավունքի աղբյուրները և համակարգը
57. Սահմանադրական իրավունքի տեղը ՀՀ իրավունքի համակարգում
58. Սահմանադրաիրավական պատասխանատվություն
59. Սահմանադրության էությունը և ֆունկցիաները
60. Սահմանադրության ընդունման և փոփոխման կարգը
61. Իրավունքերի և ազատությունների սահմանափակման հիմքերը
62. Սահմանադրական կարգի ինստիտուտի տեղը Հայաստանի Հանրապետությունում սահմանադրական իրավունքում
63. Տնտեսական հարաբերությունների սահմանադրական հիմունքները
64. Սոցիալական հարաբերությունների սահմանադրական հիմունքները
65. Սոցիալական պետության հասկացությունը
66. Իրավական պետության հասկացությունը
67. Ինքնիշխան պետության հասկացությունը
68. Ժողովրդական պետության բնութագիրը
69. Ժողովրդաիշխանության իրականացման ձևերի բովանդակությունը և առանձնահատկությունները

70. Պետական մարմինների հասկացությունը և տեսակները. սահմանադրական մարմիններ
71. Մարդու և քաղաքացու իրավական վիճակի սկզբունքները
72. Իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության սահմանադրական հիմունքները
73. Իրավունքների և ազատությունների երաշխիքների հասկացությունը և բովանդակությունը
74. Իրավունքների և ազատությունների դասակարգումը
75. Անձնական իրավունքներ և ազատություններ
76. Քաղաքական իրավունքներ և ազատություններ
77. Տնտեսական, սոցիալական և մշակութային իրավունքներ և ազատություններ
78. Սահմանադրությունը և օրենքները պահպանելու քաղաքացիների պարտականությունը
79. Հայրենիքի պաշտպանությունը, որպես սահմանադրական պարտականություն
80. Քաղաքացիության հասկացությունը և սկզբունքները
81. ՀՀ քաղաքացիություն ձեռք բերելու հիմքերը և կարգը
82. Քաղաքացիության վերաբերյալ դիմումների և գործերի քննարկման կարգը
83. ՀՀ քաղաքացիության դադարեցուման հիմքերը
84. Օտարերկրացիների իրավական վիճակը ՀՀ-ում
85. ՀՀ տարածքային կառուցվածքը և պետական ռեժիմը
86. Կառավարման ձևի հասկացությունը և տեսակները: ՀՀ կառավարման ձևը
87. ՀՀ պետական կառավարման տարածքային կազմակերպումը
88. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորություններ
89. Տեղական ինքնակառավարման հասկացությունը և համակարգը
90. Պետական իշխանության մարմինների հասկացությունը և բնորոշ գծերը
91. ՀՀ կառավարությունը պետական կառավարման մարմինների համակարգում
92. ՀՀ կառավարություն կազմավորման կարգը և կառուցվածքը
93. ՀՀ կառավարության և նրան ենթակա պետական կառավարման այլ մարմինների գործունեության կազմակերպումը
94. ՀՀ կառավարության և վարչապետի իրավական ակտերը
95. Ազգային ժողովը , որպես ներկայացուցչական և օրենսդիր մարմին
96. Ազգային ժողովի կազմակերպման կարգը և կառուցվածքը
97. Ազգային ժողովի պատգամավորները
98. Ազգային ժողովի լիազորությունները` արտաքին հարաբերությունների, պաշտպանության և ազգային անվտանգության ոլորտներում
99. Ազգային ժողովի լիազորությունները` պետական մարմինների ձևավորման և դրանց նկատմամբ վերահսկողության ոլորտներում
100. Ազգային ժողովի աշխատանքների կազմակերպման ձևերը
101. Օրենսդրական գործընթացն Ազգային Ժողովում
102. Հանրաքվե, որպես անմիջական ժողովրդավարության ինստիտուտ
103. Պատգամավորության թեկնածուի առաջադրումը, գրանցումը և իրավական վիճակը
104. Ընտրական իրավունքի և ընտրական համակարգի հասկացությունը և հարաբերաբացությունը
105. Ընտրություններին ՀՀ քաղաքացիների մասնակցության սկզբունքները
106. Ընտրություններ նշանակելը
107. Նախաընտրական քարոզություն
108. Ընտրողների ցուցակները, ընտրատարածքներ, ընտրական տեղամասեր և տեղամասային կենտրոններ նշանակելու կարգը
109. Ընտրական հանձնաժողովները (տեսակները, իրավական վիճակը, կազմակերպման կարգը)
110. Պատասխանատվությունը քաղաքացիների ընտրական իրավունքների խախտման համար
111. ՀՀ նախագահի իրավական կարգավիճակը պետական իշխանության մարմինների համակարգում
112. ՀՀ նախագահի ընտրության և նրա լիազորությունների դադարեցման հիմքերն ու կարգը

113. ՀՀ նախագահի , որպես պետության գլխի լիազորությունները
114. ՀՀ նախագահի իրավական ակտերը և աշխատակազմը
115. ՀՀ նախագահի լիազորությունները օրենսդիր, գործադիր և դատական իշխանությունների բնագավառում
116. Դատական իշխանության ընդհանուր (սահմանադրական) և հատուկ սկզբունքները
117. ՀՀ դատական իշխանության մարմինների համակարգը , կազմակերպման և գործունեության կարգը
118. Դատավորների սահմանադրաիրավական կարգավիճակ
119. ՀՀ դատախազության կազմակերպման և իրավասության սահմանադրական հիմունքները
120. Սահմանադրական դատարանի կարգավորման կարգը, իրավական վիճակն ու անկախության երաշխիքները
121. Սահմանադրական դատավարության ընթացակարգն ու դրա առանձնահատկությունները
122. Սահմանադրական դատարանի ակտերը
123. Սահմանադրական դատարանի լիազորությունները և դրանց իրականացման առանձնահատկությունները
124. Բարձրագույն դատական խորհրդի սահմանադրական կարգավիճակը

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Պետության և իրավունքի տեսություն / Ուսումնական ձեռնարկ/ Հեղ. Խումբ, Ս. Ղաֆարյան և Մ. Մուրադյան, Եր., Լուսարաց հրատ 2016
2. Марченко М.Н. Теория государства и права. Учебник. 2-е издание, переработанное и дополненное. М. Издательство: [Проспект](#), 2012 г.
3. Теория государства и права. Учебник. Коллектив авторов, отв. ред. А.В. Малько. 4-е изд., М.: КНОРУС, 2012
4. [Теория государства и права](#). Морозова Л.А Учебник. 4-е изд., перераб. и доп. М., 2010
5. Актуальные проблемы муниципального права: учебник / под ред. Л.Т. Чихладзе, Е.Н. Хазова. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2016.
6. Колюшин Е.И. Конституционное право России: курс лекций. М.: Норма: ИНФРА-М, 2015.
7. Конституционное право России: Учебник для бакалавров / отв. ред. И.В. Выдрин. М.: Юрлитинформ, 2015.
8. Конституционное право: университетский курс. В 2-х т. / под ред. А.И. Казанника, А.Н. Костюкова. М.: Проспект, 2015
9. Конституционное право Российской Федерации: академический курс / под ред. В.А. Виноградова. М.: Юрайт, 2015.
10. Конституционное право Российской Федерации. В 2-х т. / под ред. И.А. Умновой. М.: Юрайт, 2015.
11. Шустров Д.Г. Пределы изменения конституции и конституционный контроль за их соблюдением в России и постсоветских государствах: сравнительно-правовое исследование. В 2-х томах. М.: Юрлитинформ, 2018
12. Шустров Д.Г. Сущность конституции: основные теории. М.: Юрайт, 2017.
13. Примова Э.Н. Сравнительных анализ конституционно-правовых основ Российской Федерации и ФРГ. М.: Юрлитинформ, 2017
14. Кутафин О.Е. Российский конституционализм. М., 2008.
15. Избирательное право / под ред. Б.С. Эбзеева, К.К. Гасанова, Е.Н. Хазова. М.: ЮНИТИДАНА, 2015.

Լրացուցիչ գրականության ցանկ

1. Ղամբարյան Ա., Ավոյան Ք. Սուբյեկտիվ իրավունքից հրաժարումը և դրա իրավաչափությունը // Օրինականություն № 91.2016, с. 23-33
2. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ նախատեսված մարմինները և սահմանադրական մարմինները: / Ա. Ղամբարյան.-Եր.:Հեղ. հրատ, 2023, 60 էջ:
3. Ա. Ղամբարյան, Հայաստանի անկախության մասին հռչակագիրը. Պետականապահպանության անանց երաշխիք // Բանբեր Արդարադատության ակադեմիայի, № 2 (4), 2020, էջեր 30-40:
4. Гамбарян А. С. Отказ от субъективного права молчанием (tacit waiver).- HORS Publishing House, LLC.
https://www.academia.edu/74857104/%D0%9E%D1%82%D0%BA%D0%B0%D0%B7_%D0%BE%D1%82_%D1%81%D1%83%D0%B1%D1%8A%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0_%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D0%BC_tacit_waiver
5. Гамбарян А. С., Доктрина развития права вне закона (extra legem) и вопреки закону (contra legem) при определении подсудности // Судебная власть и уголовный процесс. 2022. № 4. с. 7-22.
6. Гамбарян А. С., Даллакян Л. Г. Применение правовой доктрины в судебной практике: перспективы правового регулирования. Актуальные проблемы совершенствования законодательства и правоприменения: материалы V международной научно-пракритической конференции. г. Уфа, 2016, с. 22-25
7. Гамбарян А.С. Факторы, влияющие на судебную политику. Международная ассоциация содействия правосудию (МАСП/IAAJ)
8. Гамбарян А. С. Даллакян Л. Г. Нормативный договор в системе источников права.//Судебная власть, N 7/120, 2009, с. 21-26
9. Artur GHAMBARYAN Rafik KHANDANYAN The issue of public officials“ promises in the light of philosophy of state // WISDOM, 2022, 4(24), P. 204-215 (Web of Science)
10. Толкование норм права: учебно-практ. пособие / А.В. Смирнов, А.Г. Манукян. – М.: Проспект, 2008.
11. Общая теория государства и права. Академический курс в трех томах. Ответственный редактор М.Н. Марченко.М., 2007
12. Теория государства и права. Под ред. Пиголкина А.С. М., 2006.
13. Байтин М.И. Сущность права М., изд. “Право и государство”, 2005
14. Теория государства и права. Черданцев А.Ф., Учебник М.: Юрайт-М, 2002.
15. Проблемы общей теории права и государства. Учебник под общей редакцией академика В.С. Нерсесянца.М.,2002
16. Марченко М.Н. Правовые системы современного мира. Учебник-пособие. М.,2008
17. Лившиц Р.З. Теория права. М., 2001
18. Нерсесянц В.С. Общая теория права и госдуарства.-М., 2000
19. 14. малько А.В., Соломатин А.Ю. Сравнительное правоведение. Учебно-методический комплекс. М. 2008

20. Саидов А.Х. Сравнительное правоведение М., 2005
21. Теория государства и права. Черданцев А.Ф., Учебник М.: Юрайт-М, 2002.
22. Конституционное право РФ: Уч. Материалы. Сост. Калинин В.В., Ред. Жилин Г.А. –М., Пропаганда, Омега - Л, 2002.
23. Конституционное право РФ. Учебные материалы / Под общ. Ред. Г.А. Жилина. - М. 2002.
24. Агапов А. Б. Административное право: учебник / А. Б. Агапов. — 9-е изд., перераб. и доп. — М.: Издательство Юрайт, 2016.
25. Административное право России: учебник. — 2-е изд., перераб. и доп. /Отв. ред. Л.Л. Попов. – М.: Проспект, 2015.
26. Сорокин В.Д., Административно-процессуальное право: учебник, 2-е изд., перераб. И доп. /Подгот. докт. юрид. наук., проф. А.И. Каплуновым. – СПб.: Издательство Р.Асланова "Юридический центр Пресс", 2008.
27. Кутафин О.Е. Предмет конституционного права. М, 2001.
28. Кутафин О.Е. Источники Конституционного права. - М., 2002.
29. Лукашева, Е. А. Мифологизация политической и правовой жизни: Монография / Лукашева Е.А. - Москва: Юр.Норма, НИЦ ИНФРА-М, 2015.
30. Конституционное (государственное) право зарубежных стран. Учебник под ред. Б.А. Страшуна. Тома 1,2, часть общая, 3-е изд., М.2000.
31. Конституция Российской Федерации. Комментарий. Под ред. Б.Н. Топорнина. М., 1994.
32. Кутафин О.Е., Фадеев В.И. Муниципальное право Российской Федерации. М., 2007.
33. Муниципальное право зарубежных стран (сравнительно-правовой анализ). Под ред. В.В. Еремяна, М., 2006.
34. Муниципальное право: Учебник / Е.С. Шугрина. - 5-е изд., перераб. и доп. - М.: Норма: НИЦ ИНФРА-М, 2014.
35. Конституционное правосудие в странах СНГ и Балтики. Сб. норм. актов, М., 1999.
36. Баглай М.В. Конституционное право зарубежных стран. М.2005.
37. Витрук Н.В. Конституционное правосудие. Судебно-конституционное право и процесс. Учеб. пособие. - М.: Норма: ИНФРА-М, 2010.
38. Ковешников Е.М. Хрестоматия по российскому конституционному праву. М.2001
39. Лазарев Л.В. Правовые позиции Конституционного Суда России. М. 2003.
40. Александрова, З. К. Конституционный судебный процесс: Учебник / З.К. Александрова, В.А. Кряжков, С.Э. Несмеянова; Отв. ред. М.С. Саликов. - 2-е изд., перераб. и доп. - Москва: Норма: НИЦ ИНФРА-М, 2014.
41. Хачатрян Г.М. Первая Конституция Республики Армения. Ереван, 2001.
42. Сравнительное конституционное право. Под редакцией Чиркина В.Е. М.2002.
43. Овсепян Ж.И. Судебный конституционный контроль в зарубежных странах. Правовая защита конституции., Ростов-н/Д., 1992.
44. Арутюнян Г.Г. Конституционный суд в системе государственной власти. Ереван, 1999.
45. Арутюнян Г.Г. Конституционный контроль: характер функционирования и развития системы. Москва, 1997.

46. Арутюнян Г.Г./Манасян А. Конституционный контроль. Учебное пособие для ВУЗов, Ереван 2015г. (на армянском языке)
47. Арутюнян Г.Г./Баглай М. Конституционное право: энциклопедический словарь Москва 2006г.
48. Эгидиус Курис Конституционное правосудие. Вопросы теории и практики Е.2004.
49. Лучин В.О. Конституция Российской Федерации. Проблемы реализации. М.2002.
50. Конституционное правосудие в новом тысячелетии, Ереван, Альманах 2003-2013.
51. Гаджиев Г.Г. Правовые позиции Конституционного Суда Российской Федерации как источник конституционного права// Конституционное право: Восточноевропейское обозрение. 1999.№3
52. Витрук Н.В. Правовые позиции Конституционного Суда Российской Федерации: понятие, природа, юридическая сила и значение// Конституционное право: Восточноевропейское обозрение. 1999.№3
53. Зорькин В.Д. Прецедентный характер решений Конституционного Суда Российской Федерации//Журнал российского права, 2004 г. N 12
54. Кажлаев С.А. О нормотворчестве Конституционного Суда Российской Федерации//Журнал российского права, сентябрь 2004 г. N 9
55. Авакян С.А. Муниципальное право России, М.-2011
56. Кокотова А.Н. Муниципальное право России, 2-ое изд., М.-2011

Նորմատիվ- իրավական ակտեր

1. Մարդու իրավունքների և ազատությունների համընդհանուր հռչակագիր (ընդունված 10.12.1948 ՄԱԿ-ի գեն. ասամբլեա):
2. Մարդու իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության մասին կոնվենցիա (ստորագրվածք. Հոռնում 04.11.1950):
3. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրություն:
4. Ռուսաստանի Դաշնության Սահմանադրություն:
5. ՀՀ Քաղաքացիական օրենսգրիք:
6. ՌԴ Քաղաքացիական օրենսգրիք:
7. ՀՀ Քրեական օրենսգրիք:
8. ՌԴ Քրեական օրենսգրիք:
9. «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենք:
10. Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրիք :
11. Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՌԴ օրենսգրիք:

Իրավունքի տեսության և սահմանադրական
իրավունքի ամբիոնի վարիչ

Ղամբարյան Ա.Ս.